

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2016. július 28.*

„Előzetes döntéshozatal — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — A 864/2007/EK és az 593/2008/EK rendelet — Fogyasztóvédelem — A 93/13/EGK irányelv — Adatvédelem — A 95/46/EK irányelv — A más tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal kötött online adásvételi szerződések — Tisztességtelen szerződési feltételek — Az alkalmazandó jognak a társaság székhelye szerinti tagállam jogának javára történő megválasztására vonatkozó szerződési feltételt tartalmazó általános szerződési feltételek — Jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás keretében az ezen általános szerződési feltételekben szereplő szerződési feltételek tisztességtelen jellegének értékelése tekintetében alkalmazandó jog meghatározása — A fogyasztók személyes adatainak kezelésére irányadó jog meghatározása”

A C-191/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2015. április 27-én érkezett, 2015. április 9-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Verein für Konsumenteninformation**

és

az **Amazon EU Sàrl**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen (tanácselnök), D. Švaby, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. március 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Verein für Konsumenteninformation képviseletében S. Langer Rechtsanwalt,
- az Amazon EU Sàrl képviseletében G. Berrisch Rechtsanwalt,
- az osztrák kormány képviseletében G. Eberhard, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a német kormány képviselőjében T. Henze, A. Lippstreu, M. Hellmann, T. Laut, valamint J. Mentgen, meghatalmazotti minőségben,
 - az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében M. Holt, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Gray barrister,
 - az Európai Bizottság képviselőjében M. Wilderspin és J. Vondung, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2016. június 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II”) (HL 2007. L 199., 40. o.; a továbbiakban: „Róma II”-rendelet) és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I”) (HL 2008. L 177., 6. o., helyesbítés: HL 2009. L 309., 87. o.; a továbbiakban: „Róma I”-rendelet), valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) és a személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a Verein für Konsumenteninformation (fogyasztótájékoztatási szervezet, a továbbiakban: VKI) és a Luxemburgban letelepedett Amazon EU Sàrl között, a VKI által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A „Róma I”-rendelet

- 3 A „Róma I”-rendelet (7) preambulumbekkezdése értelmében:

„E rendelet tárgyi hatályának és rendelkezéseinek összhangban kell lenniük a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelettel [HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.], valamint a [„Róma II”-] rendelettel.”

- 4 A „Róma I”-rendelet 1. cikkének (1) és (3) bekezdése ekként rendelkezik:

„(1) Ezt a rendeletet szerződéses kötelezettségekre kell alkalmazni polgári és kereskedelmi ügyekben olyan helyzetekben, amikor különböző országok joga [helyesen: ütköző jogai] között kell választani.

E rendelet nem alkalmazható különösen az adó-, vám- és közigazgatási ügyekre.

[...]

(3) A 18. cikk sérelme nélkül e rendelet a bizonyításra és az eljárási kérdésekre nem alkalmazandó.”

5 E rendeletnek „A jogválasztás hiányában alkalmazandó jog” címet viselő 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ha a szerződésre alkalmazandó jogról nem született megállapodás a 3. cikknek megfelelően és az 5–8. cikk sérelme nélkül, a szerződésekre alkalmazandó jogot a következőképpen kell meghatározni:

- a) az adásvételi szerződésre azon ország joga irányadó, ahol az eladó szokásos tartózkodási helye található;
- b) szolgáltatási szerződésre azon ország joga irányadó, ahol a szolgáltatást nyújtó fél szokásos tartózkodási helye található;
- c) ingatlannal kapcsolatos dologi jogra vagy ingatlannal kapcsolatos bérleti jogra vonatkozó szerződés esetén az ingatlan fekvése szerinti ország joga irányadó;
- d) a c) pont ellenére, olyan szerződésre, amelynek tárgya ingatlannak legfeljebb hat egymást követő hónapra ideiglenes magánhasználatra kötött bérlete, azon ország joga irányadó, ahol a bérbeadó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a bérlő természetes személy, és szokásos tartózkodási helye ugyanebben az országban található;
- e) franchise-szerződésre azon ország joga irányadó, ahol a franchise-vevő szokásos tartózkodási helye található;
- f) a forgalmazási szerződésre azon ország joga irányadó, ahol a forgalmazó szokásos tartózkodási helye található;
- g) az árverés útján történő adásvételre irányuló szerződésre azon ország joga irányadó, ahol az árverésre sor kerül, ha ez a hely meghatározható;
- h) olyan multilaterális rendszer keretében kötött szerződésre, amely a megkülönböztetésmentes szabályokkal összhangban és egyetlen jog alkalmazásával összehozza több harmadik félnek a [pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 21-i] 2004/39/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelv [HL 2004. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 263. o.] 4. cikke (1) bekezdésének 17. pontja szerinti pénzügyi eszközökben lévő vételi és eladási szándékát, vagy elősegíti azt, az említett jog az irányadó.

(2) Ha a szerződésre az (1) bekezdés nem terjed ki, vagy ha a szerződés elemeire az (1) bekezdés a)–h) pontja közül több is vonatkozna, a szerződésre azon ország joga az irányadó, ahol a szerződés jellegéből adódó teljesítésre kötelezett félnek a szokásos tartózkodási helye található.

(3) Ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a szerződés nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy, az (1) vagy (2) bekezdésben említettektől eltérő országhoz, akkor e másik ország jogát kell alkalmazni.

(4) Ha az (1) vagy a (2) bekezdés alapján alkalmazandó jog nem állapítható meg, a szerződésre azon ország joga irányadó, amelyhez a szerződés a legszorosabban kapcsolódik.”

6 Ugyanezen rendelet „Fogyasztói szerződések” címet viselő 6. cikkének szövege a következő:

„(1) Az 5. és 7. cikk sérelme nélkül egy olyan szerződésre, amelyet egy természetes személy üzleti vagy szakmai tevékenységén kívüli célra (»a fogyasztó«) kötött egy másik, az üzleti vagy szakmai tevékenysége gyakorlásának keretében eljáró személlyel (»a vállalkozó«), annak az országnak a joga az irányadó, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a vállalkozó:

- a) üzleti vagy szakmai tevékenységét abban az országban folytatja, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található; vagy
- b) minden más esetben ilyen jellegű tevékenységei ebbe az országba vagy az ezen országot is magában foglaló országokba irányulnak,

és a szerződés e tevékenységekkel kapcsolatos.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, a felek a 3. cikknek megfelelően megválaszthatják az alkalmazandó jogot azon szerződésükre, amely megfelel az (1) bekezdés követelményeinek. A felek jogválasztása azonban nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől – az (1) bekezdés alapján jogválasztás hiányában alkalmazandó jog értelmében – megállapodás útján nem lehet eltérni.

[...]”

7 A „Róma I”-rendelet „Imperatív rendelkezések” címet viselő 9. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az imperatív rendelkezések olyan rendelkezések, amelyek betartását valamely ország a közérdek – mint például politikai, társadalmi vagy gazdasági rendjének megőrzése – szempontjából döntő fontosságúnak ítéli, és megköveteli a hatálya alá eső valamennyi tényállásra történő alkalmazását, függetlenül attól, hogy e rendelet a szerződésre mely jog alkalmazását írja elő.

(2) E rendelet alapján semmi nem korlátozhatja az eljáró bíróság országának joga szerint az imperatív rendelkezések alkalmazását.

(3) Figyelembe vehetők azon ország jogának imperatív rendelkezései, amelyben a szerződésből eredő kötelezettségeket teljesíteni kell vagy teljesítették, amennyiben ezek az imperatív rendelkezések a szerződés teljesítését jogszerűtlenné teszik. Annak mérlegelése során, hogy érvényre kell-e juttatni e rendelkezéseket, figyelembe kell venni természetüket és céljukat, és alkalmazásuk vagy nem alkalmazásuk következményeit.”

8 Az említett rendelet „Hozzájárulás és anyagi érvényesség” címet viselő 10. cikke értelmében:

„(1) A szerződés vagy valamely szerződési feltétel meglétét és érvényességét azon jog határozza meg, amely a szerződés vagy szerződési feltétel érvényessége esetében e rendelet alapján irányadó lenne.

(2) A fél hivatkozhat azonban a szokásos tartózkodási helye szerinti ország jogára annak megállapítása érdekében, hogy hozzájárulását nem adta meg, ha a körülményekből az tűnik ki, hogy nem lenne észszerű magatartása következményeinek az (1) bekezdésben meghatározott jognak megfelelően történő meghatározása.”

- 9 Ugyanezen rendeletnek „A közösségi jog egyéb rendelkezéseivel való kapcsolat” címet viselő 23. cikke a következőket írja elő:

„A 7. cikk kivételével e rendelet nem érinti a közösségi jog azon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek egy adott kérdéssel kapcsolatban a szerződéses kötelezettségek tekintetében irányadó kollíziós szabályokat írnak elő.”

A „Róma II”-rendelet

- 10 A „Róma II”-rendelet (7) és (21) preambulumbekzdése szerint:

„(7) E rendelet tárgyi hatályának és rendelkezéseinek összhangban kell lenniük a [44/2001] rendelettel és a szerződéses kötelmi viszonyokra alkalmazandó joggal foglalkozó jogi eszközökkel.

[...]

(21) A 6. cikkben foglalt különös szabály nem képez kivételt a 4. cikk (1) bekezdésében foglalt általános szabály alól, hanem egyértelművé teszi azt. A tisztességtelen versennyel összefüggő esetekben a kollíziós szabálynak biztosítania kell a verseny résztvevőinek, a fogyasztóknak és általában a köznek a védelmét, valamint a piacgazdaság megfelelő működését. Az azon ország jogával való kapcsolat, amelyben a versenyviszonyok vagy a fogyasztók kollektív érdekei érintettek vagy érintettek lehetnek, általában megfelel e céloknak.”

- 11 Az említett rendelet 1. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezt a rendeletet a polgári és kereskedelmi ügyek területét érintő, olyan szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra kell alkalmazni, amelyek több állam jogához kapcsolódnak [helyesen: amikor különböző országok ütköző jogai között kell választani]. Ez a rendelet nem alkalmazandó különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, illetve az állami közhatalom gyakorlása során megtett intézkedésekkel és elkövetett mulasztásokkal kapcsolatos állami felelősségre (*acta iure imperii*).

[...]

(3) A 21. és 22. cikk sérelme nélkül e rendelet a bizonyításra és az eljárási kérdésekre nem alkalmazandó.”

- 12 Ugyanezen rendeletnek – a „Jogellenes károkozás” címet viselő II. fejezetében szereplő – „Általános szabály” című 4. cikke értelmében:

„(1) Ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra azon ország jogát kell alkalmazni, amelyben a kár bekövetkezik, függetlenül attól, hogy mely országban következett be a kárt okozó esemény, valamint függetlenül attól, hogy ezen esemény közvetett következményei mely országban vagy országokban következnek be.

(2) Ha azonban a károkozásért felelősnek tekintett személy és a kárt elszenvedő személy szokásos tartózkodási helye a kár bekövetkezésének időpontjában ugyanabban az országban található, a jogellenes károkozásra ezen ország jogát kell alkalmazni.

(3) Amennyiben az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a jogellenes károkozás nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy, az (1) vagy (2) bekezdésben említettektől eltérő országhoz, akkor e másik ország jogát kell alkalmazni. Egy másik országgal fennálló nyilvánvalóan szorosabb kapcsolat alapulhat különösen a felek között már fennálló olyan jogviszonyon, így például szerződésen, amely szorosan kapcsolódik a szóban forgó jogellenes károkozáshoz.”

- 13 A „Róma II”-rendelet „Tisztességtelen verseny és a szabad versenyt korlátozó cselekmények” címet viselő és szintén a rendelet II. fejezetében található 6. cikkének szövege a következő:

„(1) A tisztességtelen versenyt megvalósító cselekményből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra alkalmazandó jog azon ország joga, amelyben az a versenyviszonyokat vagy a fogyasztók kollektív érdekeit sérti vagy sértheti.

(2) Amennyiben a tisztességtelen versenyt megvalósító cselekmény a verseny kizárólag egy meghatározott résztvevőjének érdekeit sérti, akkor a 4. cikket kell alkalmazni.

(3)

a) A verseny korlátozásából eredő szerződésen kívüli kötelmekre alkalmazandó jog annak az országnak a joga, amelynek piaca érintett vagy érintve lehet.

b) Ha a piac több országban is érintett vagy érintve lehet, a kártérítési igényt érvényesíteni kívánó személy – aki az alperes állandó lakóhelye szerinti bíróságon kezdeményez peres eljárást –, alapozhatja a keresetét az eljáró bíróság helye szerinti jogra is, feltéve ha azon tagállam piacát a kereset alapját képező szerződésen kívüli kötelmi viszonyt eredményező versenykorlátozás közvetlenül és jelentősen érinti; amennyiben – a joghatóságra alkalmazandó szabályoknak megfelelően – a felperes több alperes ellen kezdeményez peres eljárást ezen a bíróságon, kizárólag akkor alapozhatja keresetét az e bíróság helye szerinti jogra, ha a valamennyi alperes ellen irányuló kereset alapját képező versenykorlátozás azon bíróság országának piacát is közvetlenül és jelentősen érinti.

(4) Az e cikk szerint alkalmazandó jogtól nem lehet a 14. cikk szerint megállapodás útján eltérni.”

- 14 E rendeletnek „A jogválasztás szabadsága” címet viselő 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A felek megválaszthatják a szerződésen kívüli kötelmi viszonyra alkalmazandó jogot:

a) a kárt okozó esemény bekövetkezését követő megállapodás útján;

vagy

b) ha valamennyi fél kereskedelmi tevékenysége körében jár el, a kárt okozó esemény bekövetkeztét megelőzően szabadon megtárgyalt megállapodás útján is.

A jogválasztásnak kifejezettnak kell lennie, vagy annak az eset körülményeiből kellő bizonyossággal megállapíthatónak kell lennie, és harmadik személyek jogait nem sértheti.

(2) Amennyiben a kárt okozó esemény bekövetkezésének idején valamennyi jelentős tényállási elem más országban található, mint amelynek jogát a felek választották, a felek jogválasztása nem sértheti ezen másik ország olyan jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazását, amelyektől megállapodással nem lehet eltérni.

(3) Amennyiben a kárt okozó esemény bekövetkezésének idején valamennyi jelentős tényállási elem egy vagy több tagállamban található, a felek harmadik ország jogára vonatkozó jogválasztása nem sértheti a közösségi jog – illetve adott esetben annak az eljáró bírói fórum szerinti tagállam által átültetett – olyan rendelkezéseinek alkalmazását, amelyektől megállapodással nem lehet eltérni.”

- 15 Az említett rendelet „Elsőbbséget élvező kötelező rendelkezések” címet viselő 16. cikke értelmében:

„E rendelet egyetlen rendelkezése sem korlátozhatja az eljáró bíróság országának joga szerint érvényesülő azon szabályok alkalmazását, amelyek kötelező jelleggel, a szerződésen kívüli kötelmi viszonyra egyébként alkalmazandó jogra tekintet nélkül szabályozzák a tényállást.”

A 2006/2004/EK rendelet

- 16 A fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló, 2004. október 27-i 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Rendelet a fogyasztóvédelmi együttműködésről”) (HL 2004. L 364., 1. o.) „Fogalommeghatározások” címet viselő 3. cikke a következőket írja elő:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

- b) »Közösségen belüli jogsértés«: minden olyan cselekmény vagy mulasztás, amely ellentétben áll a fogyasztók érdekei védelmét szolgáló, az a) pontban meghatározott jogszabályokkal, és amely sérti vagy sértheti valamely, a cselekmény vagy a mulasztás elkövetésének helye, a felelős eladó vagy szolgáltató letelepedésének helye, illetve a cselekmény vagy mulasztás elkövetésére vonatkozó bizonyíték vagy vagyoni érték helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban vagy tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztók kollektív érdekeit;

[...]”

- 17 Az említett rendeletnek „A hatáskörrel rendelkező hatóságok” címet viselő 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Minden tagállam kijelöli az e rendelet alkalmazásáért felelős hatáskörrel rendelkező hatóságokat és az összekötő hivatalt.

(2) A tagállamok, amennyiben az ezen rendelet szerinti kötelességeik teljesítése érdekében szükséges, más hatóságokat is kijelölhetnek. A tagállamok olyan szerveket is kijelölhetnek, amelyeknek a 8. cikk (3) bekezdésével összhangban jogos érdekük fűződik a Közösségen belüli jogsértések megszüntetéséhez vagy megtiltásához.

(3) A (4) bekezdés sérelme nélkül a hatáskörrel rendelkező hatóságok rendelkeznek az e rendelet alkalmazásához szükséges vizsgálati és végrehajtási jogkörökkel, amelyeket a nemzeti joggal összhangban gyakorolnak.

(4) A hatáskörrel rendelkező hatóságok a (3) bekezdésben említett jogkörüket a nemzeti joggal összhangban:

- a) vagy közvetlenül saját hatáskörükön belül, vagy az igazságügyi hatóság felügyelete alatt; vagy
- b) a szükséges határozat meghozatalára hatáskörrel rendelkező bíróságokhoz benyújtott kereset, illetve – a szükséges határozat meghozatalára irányuló kereset elutasítása esetén – fellebbezés útján gyakorolják.

(5) Amennyiben a hatáskörrel rendelkező hatóságok – a (4) bekezdés b) pontjával összhangban – jogköreiket a bíróságokhoz benyújtott kereset útján gyakorolják, ezen bíróságok hatáskörrel rendelkeznek a szükséges határozatok meghozatalára.

(6) A (3) bekezdésben említett jogkörök csak abban az esetben gyakorolhatók, amennyiben alapos gyanú merül fel a Közösségen belüli jogsértésre vonatkozólag, és e jogkörök feljogosítják őket legalább a következőkre:

- a) a Közösségen belüli jogsértéssel kapcsolatos bármely lényeges dokumentumhoz, bármilyen formában való hozzáférés;
- b) bármely személytől lényeges, a Közösségen belüli jogsértéssel kapcsolatos információ kérése;
- c) a szükséges helyszíni ellenőrzések lefolytatása;
- d) az érintett eladó vagy a szolgáltató írásbeli felszólítása arra, hogy hagyjon fel a Közösségen belüli jogsértéssel;
- e) a Közösségen belüli jogsértés elkövetéséért felelős eladótól vagy szolgáltatótól a Közösségen belüli jogsértéssel való felhagyásra vonatkozó kötelezettségvállalás elrendelése, és adott esetben e kötelezettségvállalás közzététele;
- f) bármely, a Közösségen belüli jogsértéssel való felhagyásnak vagy annak megtiltásának elrendelése, és adott esetben a határozatok közzététele;
- g) az elmarasztalt ellenérdekű fél részére annak előírása, hogy az államkincstár, illetve a nemzeti jogszabályokban meghatározott, vagy azok szerint kijelölt egyéb kedvezményezett részére teljesítsen fizetést, amennyiben nem tesz eleget a határozatban foglaltaknak.

[...]

A 2009/22/EK irányelv

- 18 A fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 110., 30. o.) 2. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv nem érinti a nemzetközi magánjognak azokat a hatályos szabályait, amelyek az alkalmazandó jogra vonatkoznak, mely rendszeren vagy annak a tagállamnak a joga, ahol a jogsértést elkövették, vagy annak a tagállamnak a joga, ahol a jogsértés kifejti hatásait.”

A 93/13 irányelv

- 19 A 93/13 irányelv ötödik és hatodik preambulumbekkezdése értelmében:

„mivel általában a fogyasztók nem ismerik azokat a jogszabályokat, amelyek saját országukon kívüli tagállamokban az áruk értékesítésére és szolgáltatások nyújtására vonatkozó szerződéseket szabályozzák; mivel ezen ismeretek hiánya visszatárhathja a fogyasztókat attól, hogy közvetlenül egy másik tagállamban szerezzenek be árukat és vegyenek igénybe szolgáltatásokat;

mivel a belső piac létrehozásának megkönnyítése érdekében, valamint az állampolgárok fogyasztóként történő megóvása érdekében, amikor nem a saját országuk, hanem más tagállamok jogszabályai által szabályozott szerződésekkel szereznek be árukat vagy vesznek igénybe szolgáltatásokat, lényeges, hogy e szerződésekből töröljék a tisztességtelen feltételeket”.

20 Ezen irányelv 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

[...]

(3) A melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.”

21 Az említett irányelv 5. cikke szerint:

„Olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel, vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak [helyesen: feltételeknek mindig világosnak] és érthetőnek kell lenniük. Ha egy feltétel értelme kétséges, akkor a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezés az irányadó. Ez az értelmezési szabály nem alkalmazandó a 7. cikk (2) bekezdésében említett eljárások vonatkozásában.”

22 A 93/13 irányelv 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

(2) A tagállamok a szükséges intézkedések megtételével gondoskodnak arról, hogy ha a szerződés szoros kapcsolatban áll a tagállamok területével, a fogyasztó ne veszítse el az ezen irányelv által biztosított védelmet annak következtében, hogy nem tagállam jogát jelölik ki a szerződésre alkalmazandó jogként.”

23 Ezen irányelv 7. cikkének szövege a következő:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdeklélő személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek [helyesen: éljenek] azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

[...]”

24 Az említett irányelv 8. cikke értelmében:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

- 25 A 93/13 irányelv melléklete felsorolja az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében említett feltételeket. E melléklet 1. pontja q) alpontjának szövege a következő:

„Azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy:

[...]

- q) kizárják vagy gátolják a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételeiben [...]

A 95/46 irányelv

- 26 A 95/46 irányelvnek „Az alkalmazandó nemzeti jog” címet viselő 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A személyes adatok feldolgozására [helyesen: kezelésére] minden tagállam az ezen irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezéseket alkalmazza, amennyiben:

- a) az adatfeldolgozást [helyesen: adatkezelést] a tagállam területén az adatkezelő egy szervezete tevékenységeinek keretében végzik; amennyiben ugyanaz az adatkezelő több tagállam területén is letelepedett, meg kell tennie a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy szervezeteinek mindegyike megfeleljen az alkalmazandó nemzeti jog által megállapított kötelezettségeknek;
- b) az adatkezelő nem valamely tagállam területén telepedett le, hanem olyan helyen, amelynek nemzeti joga – a nemzetközi közjog értelmében – alkalmazandó;
- c) az adatkezelő nem telepedett le a Közösség területén, és a személyes adatok feldolgozása céljából gépi vagy más olyan eszközt alkalmaz, amely a fenti tagállam területén található, kivéve ha ezt az eszközt kizárólag a Közösség területén átmenő adatforgalom céljára használják.

(2) Az (1) bekezdés c) pontjában említett körülmények esetén az adatkezelőnek – az ellene indítható jogi keresetek sérelme nélkül – ki kell jelölnie egy, az adott tagállam területén letelepedett képviselőt.”

Az osztrák jog

- 27 Az 1979. március 8-i Konsumentenschutzgesetz (fogyasztóvédelmi törvény; BGBl. 140/1979) „Jogellenes szerződési elemek” címet viselő 6. §-ának (3) bekezdése előírja, hogy érvénytelen az az általános szerződési feltételekben vagy szerződési formanyomtatványon szereplő rendelkezés, amely nem világos vagy nem érthető.
- 28 E törvény 13a. §-a értelmében a törvény 6. §-a a fogyasztó védelme érdekében a szerződésre alkalmazandó jogra tekintet nélkül alkalmazandó, ha a szerződés a vállalkozó vagy az általa e célra igénybe vett személyek Ausztriában folytatott, ilyen szerződések megkötésére irányuló tevékenységével összefüggésben jött létre.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 29 Az Amazon EU nemzetközi csomagküldő kereskedési csoportba tartozó, Luxemburgban letelepedett társaság, amely – egyéb tevékenységei mellett – a „.de” kiterjesztéssel ellátott doménnévvel rendelkező honlapján keresztül Ausztriában lakóhellyel rendelkező fogyasztókat is megcéloz, és velük elektronikus kereskedelem keretében szerződéseket köt. Ez a társaság Ausztriában nem rendelkezik sem székhellyel, sem telephellyel.
- 30 2012 közepéig az e fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő általános szerződési feltételek szövege a következő volt:
- „1. Az Amazon.de nem ismeri el a megrendelő eltérő feltételeit, kivéve ha az Amazon.de írásban kifejezetten hozzájárult azok alkalmazásához.
- [...]
6. Az Amazon.de utánvét esetén, valamint – ha indokolt – egyéb esetekben megvizsgálja és értékeli a megrendelők által közölt adatokat, és adatcserét folytat az Amazon-csoporton belüli egyéb vállalkozásokkal, gazdasági információs vállalkozásokkal és adott esetben a Bürgel Wirtschaftsinformationen GmbH & Co. KG-val (postafiók 5001 66, 22701 Hamburg, Németország).
- [...]
9. Utánvétes fizetési mód választása esetén – a saját adatok mellett – valószínűségi értékeket használunk a hitelkockázat értékeléséhez, amelyeket a Bürgel Wirtschaftsinformationen GmbH & Co. KG-tól (Gasstraße 18, 22761 Hamburg), valamint az informa Solutions GmbH-től (Rheinstrasse 99, 76532 Baden-Baden) szerzünk be. Az említett vállalkozásokat az Ön által közölt címadoatok hitelesítéséhez is igénybe vesszük.
- [...]
11. Ha a felhasználó úgy dönt, hogy az Amazon.de-n tartalmakat (például értékelést) helyez el, akkor az alapul szolgáló jog időtartamára időbeli és földrajzi szempontból korlátlan és kizárólagos engedélyt biztosít az Amazon.de számára a tartalmak bármilyen célú további – online és offline – felhasználására.
12. A luxemburgi jog alkalmazandó az áruk nemzetközi adásvételére vonatkozó ENSZ-egyezmény kizárásával.”
- 31 A 2009/22 irányelv értelmében vett, a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások megindítására jogosult jogalany, a VKI az osztrák bíróságok előtt meghagyás iránti kérelmet terjesztett elő az ezen általános szerződési feltételekben szereplő valamennyi feltétel alkalmazásával szemben, valamint előterjesztett egy, a meghozandó ítélet közzétételére irányuló kérelmet, mivel úgy vélte, hogy e feltételek mindegyike ellentétes a törvényi tilalmakkal, illetve a helyes gyakorlatokkal.
- 32 Az elsőfokú bíróság az utánvét esetén alkalmazandó díj megfizetésére vonatkozó 8. feltétellel kapcsolatos kereseti kérelem kivételével valamennyi kereseti kérelemnek helyt adott. A „Róma I”-rendelet főszabály szerinti alkalmazására hivatkozva e rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján úgy ítélte meg, hogy az alkalmazandó jog megválasztásával kapcsolatos 12. feltétel azon az alapon érvénytelen, hogy a jog megválasztása nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják a szokásos lakóhelye szerinti állam jogszabályai által biztosított védelemtől. Az említett bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a többi feltétel érvényességét az osztrák jog tükrében kellett volna

értékelni. Végül a 6., a 9. és a 11. feltételt illetően ugyanez a bíróság megjegyezte, hogy kizárólag az adatvédelemmel kapcsolatos kérdéseket kell a releváns luxemburgi jog tükrében értékelni, mivel a „Róma I”-rendelet nem zárta ki a 95/46 irányelv alkalmazását.

33 Az alapeljárás két fele által benyújtott fellebbezés alapján eljáró fellebbviteli bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság által hozott ítéletet, az ügyet pedig ismételt vizsgálat céljából visszautalta ezen utóbbi elé. A fellebbviteli bíróság úgy vélte, hogy a „Róma I”-rendelet a releváns az alkalmazandó jog meghatározása tekintetében, és csak az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó 12. feltételt vizsgálta érdemben. E tekintetben úgy ítélte meg, hogy e rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján nem lehet megállapítani e feltétel érvénytelenségét, valamint hogy – az említett rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében – ezt a feltételt a luxemburgi jog tükrében kellett volna elemezni. A fellebbviteli bíróság – miután felhívta az elsőfokú bíróságot ezen elemzés elvégzésére – megjegyezte, hogy ha ez a feltétel a luxemburgi jog alapján jogszerűnek bizonyul, akkor a többi feltételt is e jog tükrében kell értékelni és hogy ekkor összehasonlítást kell végezni az osztrák joggal, a „Róma I”-rendelet 6. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, legkedvezőbb jog meghatározása érdekében.

34 A VKI keresete alapján eljáró Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) az alapügy keretében alkalmazandó jogra keresi a választ. E körülmények között ez a bíróság úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A »Róma II«-rendelet 4. cikke alapján kell-e meghatározni a 2009/22 irányelv értelmében vett, a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot, ha az eljárás jogellenes szerződési feltételek valamely tagállamban székhellyel rendelkező olyan vállalkozás általi alkalmazása ellen irányul, amely elektronikus kereskedelem keretében más tagállamokban, többek között az eljáró bíróság szerinti államban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal köt szerződéseket?

2) A 1. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

- a) Minden olyan országot érteni kell-e a kár bekövetkezésének helye szerinti országon (a »Róma II«-rendelet 4. cikkének (1) bekezdése), amelyre az alperes vállalkozás kereskedelmi tevékenysége irányul, és ezért a kifogásolt feltételeket a bíróság szerinti állam joga alapján kell értékelni, ha az eljárás indítására feljogosított egység az említett feltételek olyan fogyasztókkal folytatott kereskedelem keretében történő alkalmazását kifogásolja, akik az említett államban rendelkeznek lakóhellyel?
- b) Nyilvánvalóan szorosabb kapcsolat (a »Róma II«-rendelet 4. cikkének (3) bekezdése) áll-e fenn az alperes vállalkozás székhelye szerinti ország jogával, ha e vállalkozás szerződési feltételei értelmében a vállalkozás által kötött szerződésekre az említett ország jogát kell alkalmazni?
- c) Más okokból azt eredményezi-e az ilyen jogválasztási feltétel, hogy a kifogásolt szerződési feltételeket az alperes vállalkozás székhelye szerinti ország joga alapján kell vizsgálni?

3) Az 1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

hogyan kell meghatározni a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot?

4) Az előző kérdésekre adandó választól függetlenül:

- a) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelen-e az általános szerződési feltételekben foglalt olyan feltétel, amelynek értelmében a vállalkozó székhelye szerinti ország joga alkalmazandó a fogyasztó és a másik tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozó között elektronikus kereskedelem keretében létrejött szerződésre?
- b) A 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján az egyébként alkalmazandó jogtól függetlenül kizárólag azon tagállam joga alkalmazandó-e a személyes adatok olyan vállalkozás általi kezelésére, amely elektronikus kereskedelem keretében más tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal köt szerződéseket, amelyben a vállalkozás azon szervezete található, amelynek keretében az adatkezelésre sor kerül, vagy a vállalkozás azon tagállamok adatvédelmi rendelkezéseit is köteles tiszteletben tartani, amelyekre gazdasági tevékenysége irányul?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első három kérdésről

- 35 Együttesen vizsgálendő első három kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az állítólagosan jogellenes feltételeknek a valamely tagállamban letelepedett, és más tagállamokban – kiváltképpen az eljáró bíróság szerinti államban – lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal elektronikus kereskedelem keretében szerződéseket kötő vállalkozás általi alkalmazásával szemben indított, a 2009/22 irányelv értelmében vett, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jog vagy jogok meghatározása céljából hogyan kell értelmezni a „Róma I”- és a „Róma II”-rendeletet.
- 36 A „Róma I”-, illetve a „Róma II”-rendelet hatályát illetően előzetesen hangsúlyozni kell, hogy a „szerződéses kötelezettség” és a „szerződésen kívüli kötelmi viszony” e rendeletekben szereplő fogalmát önálló módon, elsősorban e rendeletek rendszerére és célkitűzéseire figyelemmel kell értelmezni. Mindkét rendelet (7) preambulbekezdésének megfelelően nemcsak e rendeletek, hanem a 44/2001 rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel I”-rendelet) koherens alkalmazásával kapcsolatos célkitűzést is figyelembe kell venni, amely utóbbi 5. cikke többek között különbséget tesz a szerződés vagy szerződéses igény, valamint a jogellenes károkozással, a jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy az ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek között (lásd: 2016. január 21-i ERGO Insurance és Gjensidige Baltic ítélet, C-359/14 és C-475/14, EU:C:2016:40, 43. pont).
- 37 A „szerződésen kívüli kötelmi viszony” „Róma II”-rendelet 1. cikkének értelmében vett fogalmát illetően emlékeztetni kell arra, hogy „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek [...]” „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik az ezen utóbbi rendelet 5. cikkének 1. pontja szerinti „szerződés[hez] vagy egy szerződéses igény[hez]” (2016. január 21-i ERGO Insurance és Gjensidige Baltic ítélet, C-359/14 és C-475/14, EU:C:2016:40, 45. pont).
- 38 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményről (HL 1972. L 299., 32. o., a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) összefüggésben a Bíróság már megállapította, hogy a magánszemélyekkel kötött szerződésekben szereplő, tisztességtelennek ítélt feltételek kereskedő általi alkalmazásának megtiltása céljából valamely fogyasztóvédelmi szervezet által benyújtott kármegelőző kereset az ezen egyezmény 5. cikkének 3. pontja értelmében vett, jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügynek minősül (2002. október 1-jei Henkel-ítélet, C-167/00, EU:C:2002:555, 50. pont), ez az értelmezés pedig a „Brüsszel I”-rendeletre is érvényes (lásd ebben az értelemben: 2014. március 13-i Brogsitter-ítélet, C-548/12, EU:C:2014:148, 19. pont).
- 39 Márpedig a jelen ítélet 36. pontjában felidézett, a koherens alkalmazásra irányuló célkitűzés tükrében teljes mértékben átültethető a „Róma I”- és a „Róma II”-rendelet értelmezésére az a megfontolás, amely szerint a fogyasztóvédelem területén a szerződésen kívüli felelősség a tisztességtelen feltételek alkalmazása révén a jogrendet érő azon sérelmekre is kiterjed, amelyek megakadályozása a fogyasztóvédelmi szervezetek feladata (lásd ebben az értelemben: 2002. október 1-jei Henkel-ítélet, C-167/00, EU:C:2002:555, 42. pont). Úgy kell tehát tekinteni, hogy a 2009/22 irányelvben említett, a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás a „Róma II”-rendelet II. fejezete értelmében vett, a jogellenes károkozásból eredő, szerződésen kívüli kötelmi viszonyra vonatkozik.

- 40 Az e rendelet II. fejezetében szereplő 6. cikk (1) bekezdése a tisztességtelen versenyt megvalósító cselekményből eredő, szerződésen kívüli kötelmi viszonyra alkalmazandó jogként különös szabályként azon ország jogát jelöli meg, amelynek területén az a versenyviszonyokat vagy a fogyasztók kollektív érdekeit sérti vagy sértheti.
- 41 E tekintetben a „Róma II”-rendelet (21) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében rögzített szabály konkretizálja a tisztességtelen verseny sajátos területén az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében kimondott *lex loci damni* elvét.
- 42 Amint arra a főtanácsnok indítványának 73. pontjában rámutatott, a „Róma II”-rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett tisztességtelen verseny magában foglalja az általános értékesítési feltételek közé beiktatott tisztességtelen feltételek alkalmazását, amennyiben az sértheti a fogyasztók mint csoport kollektív érdekeit, és ezáltal befolyásolhatja a piaci versenyviszonyokat.
- 43 A 2009/22 irányelvben említett, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás esetében az az ország, ahol a fogyasztók kollektív érdekei a „Róma II”-rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben sérülnek, az, amelyben azok a fogyasztók rendelkeznek lakóhellyel, akikre a vállalkozás tevékenységei irányulnak és akiknek érdekeit az érintett fogyasztóvédelmi szervezet ezen eljárás útján védi.
- 44 Pontosítani kell, hogy nem vezethet más eredményre a „Róma II”-rendelet 4. cikkének (3) bekezdése, amelynek értelmében akkor kell valamely másik ország jogát alkalmazni, ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a jogellenes károkozás nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy, az e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésben említettektől eltérő országhoz.
- 45 Amint arra ugyanis a főtanácsnok indítványának 77. pontjában rámutatott, a „Róma II”-rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében előírt alternatív szabály nem illeszkedik a tisztességtelen verseny területéhez, mivel e rendelet 6. cikkének (1) bekezdése a jogvita felei közötti kapcsolatok keretein túllépő kollektív érdekek védelmét célozza, egy konkrétan ehhez a célhoz igazított szabály előírása révén. Nem szolgálná ezt a célt, ha az említett felek közötti személyes kapcsolóelemek alapján lehetővé tennék e szabály kizárását.
- 46 Mindenesetre nem képezhet jogszerűen ilyen nyilvánvalóan szorosabb kapcsolatot az, hogy az Amazon EU általános szerződési feltételeiben előírja, hogy a székhelye szerintitől eltérő ország jogát kell alkalmazni az általa megkötött szerződésekre.
- 47 Ha ez nem így lenne, akkor az Amazon EU-hoz hasonló eladó vagy szolgáltató egy ilyen feltétel révén ténylegesen kiválaszthatná azt a jogot, amelynek hatálya alá a szerződésen kívüli kötelmi viszonyok tartoznia kell, ekként pedig kivonhatná magát az e tekintetben a „Róma II”-rendelet 14. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontjában támasztott feltételek alól.
- 48 Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy a 2009/22 irányelv értelmében vett, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot – a „Róma II”-rendelet 1. cikke (3) bekezdésének sérelme nélkül – e rendelet 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni, amennyiben olyan jogszabály megsértésére hivatkoznak, amelynek az a célja, hogy megvédje a fogyasztók érdekeit az általános értékesítési feltételekben szereplő tisztességtelen feltételek alkalmazásával szemben.
- 49 Ezzel szemben a fogyasztói szerződésekben szereplő és a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás tárgyát képező feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatára alkalmazandó jogot önállóan, e feltételek jellege alapján kell meghatározni. Ily módon amennyiben a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás célja annak megakadályozása, hogy ezek a feltételek azzal a céllal kerüljenek be a fogyasztói szerződésekbe, hogy szerződéses kötelezettségeket keletkeztessenek, az említett feltételek értékelésére alkalmazandó jogot a „Róma I”-rendeletnek megfelelően kell meghatározni.

- 50 A jelen ügyben a jogsértés megszüntetésére irányuló, az alapeljárásban szóban forgó eljárás tárgyát képező, állítólagosan tisztességtelen feltételek a „Róma I”-rendelet 1. cikkének (1) bekezdése szerinti szerződéses kötelezettségek jellegét öltik azokkal a fogyasztókkal szemben, akikre irányulnak.
- 51 Ezt a következtetést egyáltalán nem sértheti annak az eljárásnak a közérdekű jellege, amelynek révén az említett feltételek érvényességét megkérdőjelezzük. Az a körülmény ugyanis, hogy ez az eljárás nem ténylegesen megkötött egyedi szerződésekre vonatkozik, magában annak a közérdekű és kármegelőző eljárásnak a jellegében rejlik, amelynek keretében absztrakt felülvizsgálatot végeznek.
- 52 Az alkalmazandó jog meghatározása céljából tehát különbséget kell tenni egyrészt az érintett feltételek értékelése, másrészt pedig az említett feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányuló, a VKI-hoz hasonló valamely szervezet által indított eljárás között.
- 53 Erre a különbségtételre a „Róma I”- és a „Róma II”-rendelet egységes alkalmazásának biztosítása céljából van szükség. Ráadásul a szóban forgó feltételekre vonatkozó önálló kapcsolóelv biztosítja, hogy az alkalmazandó jog ne változzon a kiválasztott eljárás típusától függően.
- 54 Ha a közérdekű kereset alapján indult eljárás keretében az érintett szerződési feltételeket a „Róma II”-rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében alkalmazandóként megjelölt jogra figyelemmel kellene vizsgálni, fennállna annak a kockázata, hogy a vizsgálati kritériumok eltérőek lesznek a valamely fogyasztó által indított egyéni eljárás keretében alkalmazottaktól.
- 55 Ami ugyanis a feltételeknek a valamely fogyasztó által indított egyéni eljárás keretében történő vizsgálatát illeti, előfordulhat, hogy a szerződés jogaként alkalmazandónak kijelölt jog eltér a jogellenes károkozás jogaként a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandónak kijelölt jogtól. E tekintetben megjegyzendő, hogy a 93/13 irányelv 8. cikkének megfelelően a fogyasztóvédelem szintje tagállamonként még mindig eltérő, így valamely feltétel értékelése az alkalmazandó jog alapján változhat, még ha minden más azonos is.
- 56 A valamely feltételre vonatkozó, az indított eljárás típusától függően alkalmazandóként kijelölt jog tekintetében eltérő kapcsolóelv semlegesítené többek között a közérdekű keresetek és az egyéni keresetek között az értékelés következtetességét, amelyet a Bíróság oly módon teremtett meg, hogy kötelezte a nemzeti bíróságokat, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás keretében a jövőre nézve is hivatalból alkalmazzanak a fogyasztói szerződések általános szerződési feltételeinek részét képező valamely feltétel tisztességtelen jellegének elismeréséből eredő, a nemzeti jogban előírt valamennyi következményt abból a célból, hogy egy ilyen feltétel ne jelentsen kötelezettséget az ugyanezen általános szerződési feltételeket tartalmazó szerződést megkötő fogyasztóra nézve (lásd: 2012. április 26-i Invitel-ítélet, C-472/10, EU:C:2012:242, 43. pont).
- 57 Az indított eljárás típusától függően eltérő kapcsolóelvből eredő inkonzisztencia sértené a 2009/22 és a 93/13 irányelvvel elérni kívánt, a tisztességtelen feltételek alkalmazásának hatékony megszüntetésére irányuló célkitűzést.
- 58 A fentiekből következik, hogy a 2009/22 irányelv értelmében vett, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot a „Róma II”-rendelet 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni, amennyiben olyan jogszabály megsértésére hivatkoznak, amelynek az a célja, hogy megvédje a fogyasztók érdekeit az általános értékesítési feltételekben szereplő tisztességtelen feltételek alkalmazásával szemben, míg a valamely adott szerződési feltétel értékelésére alkalmazandó jogot mindenkor a „Róma I”-rendelet alapján kell meghatározni, függetlenül attól, hogy erre az értékelésre egyéni vagy közérdekű keresettel összefüggésben kerül-e sor.
- 59 Mindazonáltal pontosítani kell, hogy egy adott szerződési feltétel tisztességtelen jellegének a jogsértés megszüntetésére irányuló valamely eljárás keretében történő értékelése esetében, a „Róma I”-rendelet 6. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy az alkalmazandó jog megválasztása nem érinti az

azon fogyasztók lakóhelye szerinti ország joga által előírt kógens rendelkezések alkalmazását, amely fogyasztók érdekeit ezen eljárás révén védik. E rendelkezések magukban foglalhatják a 93/13 irányelvet átültető rendelkezéseket, feltéve hogy – ezen irányelv 8. cikkének megfelelően – magasabb szintű védelmet biztosítanak a fogyasztóknak.

- 60 Az első három kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a „Róma I”- és a „Róma II”-rendeletet akként kell értelmezni, hogy mindkét rendelet 1. cikke (3) bekezdésének sérelme nélkül, az állítólagosan jogellenes szerződési feltételeknek a valamely tagállamban letelepedett, és más tagállamokban – kiváltképpen az eljáró bíróság szerinti államban – lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal elektronikus kereskedelem keretében szerződéseket kötő vállalkozás általi alkalmazásával szemben indított, a 2009/22 irányelv értelmében vett, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot a „Róma II”-rendelet 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni, míg a valamely adott szerződési feltétel értékelésére alkalmazandó jogot mindenkor a „Róma I”-rendelet alapján kell meghatározni, függetlenül attól, hogy erre az értékelésre egyéni vagy közérdekű keresettel összefüggésben kerül-e sor.

A negyedik kérdés a) pontjáról

- 61 Negyedik kérdésének a) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelen-e az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között elektronikus úton kötött szerződés általános értékesítési feltételeiben szereplő azon feltétel, amely szerint erre a szerződésre az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga az irányadó.
- 62 Ezen utóbbi rendelkezésből kitűnik, hogy valamely egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.
- 63 A 93/13 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése pontosítja, hogy egy feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt az eladó vagy szolgáltató már előzetesen megfogalmazta, és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében. Amint arra a főtanácsnok indítványának 84. pontjában rámutatott, az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló általános értékesítési feltételek megfelelnek ennek a helyzetnek.
- 64 A 93/13 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően valamely feltétel tisztességtelen jellegét csak valamennyi releváns körülmény – többek között a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások jellege – eseti alapon történő vizsgálata alapján lehet megállapítani.
- 65 A nemzeti bíróság feladata annak az adott ügy tényállására figyelemmel történő meghatározása, hogy valamely feltétel megfelel-e a jóhiszeműség, az egyensúly és az átláthatóság követelményének. A Bíróság hatáskörébe tartozik ugyanakkor az, hogy a 93/13 irányelv rendelkezéseiből levezesse azokat a szempontokat, amelyeket a nemzeti bíróság alkalmazhat vagy amelyeket alkalmaznia kell ennek értékelésekor (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 40. és 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 66 Ami az alapeljárásban szóban forgó általános szerződési feltételeknek az alkalmazandó jogra vonatkozó 12. szerződési feltételéhez hasonló feltételt illeti, mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó főszabály szerint engedélyezi a jogválasztásra vonatkozó szerződési feltételeket. A „Róma I”-rendelet 6. cikkének (2) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a felek megállapodhatnak a valamely fogyasztói szerződésre alkalmazandó jogban azzal a feltétellel, ha biztosított annak a védelemnek a tiszteletben tartása, amelyben a fogyasztó az eljáró bíróság helye szerinti jog rendelkezései értelmében részesül, amely rendelkezésektől megállapodás útján nem lehet eltérni.

- 67 E körülmények között – amint arra a főtanácsnok indítványának 94. pontjában rámutatott – az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam jogát kijelölő, az alkalmazandó jog megválasztására irányuló, előzetesen megfogalmazott feltétel csak abban az esetben tisztességtelen, ha szövegéhez vagy összefüggéséhez kapcsolódóan rendelkezik bizonyos, a felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget előidéző sajátosságokkal.
- 68 Konkrétabban, egy ilyen feltétel tisztességtelen jellege eredhet abból, ha annak megfogalmazása nem felel meg a világos és érthető megfogalmazás 93/13 irányelv 5. cikkében kimondott követelményének. Ezt a követelményt – a fogyasztónak az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest többek között a tájékozottsági szint tekintetében fennálló hátrányos helyzetére figyelemmel – kiterjesztően kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2015. április 23-i Van Hove ítélet, C-96/14, EU:C:2015:262, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 Ráadásul amennyiben valamely feltétel hatásait kógens jogszabályi rendelkezések határozzák meg, alapvető fontosságú, hogy az eladó vagy szolgáltató tájékoztassa a fogyasztót ezekről a rendelkezésekről (lásd ebben az értelemben: 2012. április 26-i Invitel-ítélet, C-472/10, EU:C:2012:242, 29. pont). Ez a helyzet a „Róma I”-rendelet 6. cikkének (2) bekezdése esetében, amely akként rendelkezik, hogy az alkalmazandó jog megválasztása nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől – a jogválasztás hiányában alkalmazandó jog értelmében – megállapodás útján nem lehet eltérni.
- 70 A „Róma I”-rendelet 6. cikkének (2) bekezdésében szereplő követelmény kógens jellegére tekintettel, az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó szerződési feltétellel szembesülő bíróságnak – olyan fogyasztó esetén, akinek állandó lakóhelye Ausztriában van – azokat az osztrák törvényi rendelkezéseket kell alkalmaznia, amelyektől az osztrák jog szerint megállapodás útján nem lehet eltérni. Adott esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatároznia, hogy melyek ezek a rendelkezések.
- 71 A negyedik kérdés a) részére tehát azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy tisztességtelen a valamely eladó vagy szolgáltató általános értékesítési feltételeiben szereplő, egyedileg meg nem tárgyalta azon feltétel, amely szerint az elektronikus kereskedelem keretében a fogyasztóval kötött szerződésre az ezen eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga az irányadó, amennyiben ez megteveszti fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy kizárólag e tagállam jogát kell a szerződésre alkalmazni, anélkül hogy tájékoztatná arról, hogy a „Róma I”-rendelet 6. cikkének (2) bekezdése értelmében részesül az e szerződési feltétel hiányában alkalmazandó jog kógens rendelkezései által biztosított védelemben, amit valamennyi releváns körülmény tükrében a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia.

A negyedik kérdés b) részéről

- 72 Negyedik kérdésének b) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell-e értelmezni, hogy a személyes adatok elektronikus kereskedelmi vállalkozás általi kezelésére azon tagállam joga-e az irányadó, amelyre e vállalkozás tevékenységei irányulnak.
- 73 A 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a személyes adatok kezelésére minden tagállam az említett irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezéseket alkalmazza, amennyiben az adatkezelést a tagállam területén az adatkezelő egy szervezete tevékenységeinek keretében végzik.
- 74 Ebből következik, hogy a valamely szervezet tevékenységeinek keretében végzett adatkezelésre azon tagállam joga az irányadó, amelynek területén ez a szervezet található.

- 75 Elsősorban a „szervezet” 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében vett fogalmát illetően a Bíróság már pontosította, hogy az kiterjed minden, akár csekély mértékű valós és tényleges tevékenységre, amelyet tartós jelleggel folytatnak (2015. október 1-jei Weltimmo-ítélet, C-230/14, EU:C:2015:639, 31. pont).
- 76 E tekintetben – amint arra a főtanácsnok indítványának 119. pontjában rámutatott – noha az a körülmény, hogy az adatkezelést végző vállalkozás nem rendelkezik sem leányvállalattal, sem fiókteleppel valamely tagállamban, nem zárja ki, hogy ott a 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében vett szervezettel rendelkezessen, egy ilyen szervezet nem állhat fenn pusztán azon az alapon, hogy a szóban forgó vállalkozás honlapja ott elérhető.
- 77 Ehelyett inkább – amint azt a Bíróság már megállapította – mind a létesítmény állandóságának mértékét, mind pedig a szóban forgó tagállamban folytatott tevékenységek tényleges gyakorlását kell értékelni (lásd ebben az értelemben: 2015. október 1-jei Weltimmo-ítélet, C-230/14, EU:C:2015:639, 29. pont).
- 78 Másodsorban azon kérdést illetően, hogy a személyes adatok szóban forgó kezelését e szervezet 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében vett „tevékenységeinek keretében” végzik-e, a Bíróság már emlékeztetett arra, hogy ez a rendelkezés nem azt követeli meg, hogy a személyes adatokat érintő szóban forgó adatkezelést az érintett szervezet „maga” valósítsa meg, hanem csupán azt, hogy „tevékenységeinek keretében” végezze (2015. október 1-jei Weltimmo-ítélet, C-230/14, EU:C:2015:639, 35. pont).
- 79 A kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatároznia – ezen ítélkezési gyakorlat tükrében és figyelemmel az alapeljárásban szóban forgó valamennyi releváns körülményre –, hogy az Amazon EU a szóban forgó adatok kezelését a Luxemburgtól eltérő valamely tagállamban található szervezet tevékenységeinek keretében végzi-e.
- 80 Amint arra a főtanácsnok indítványának 128. pontjában rámutatott, ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítaná meg, hogy Németországban található az a szervezet, amelynek keretében az Amazon EU ezeket az adatokat kezeli, erre az adatkezelésre a német jognak kellene irányadónak lennie.
- 81 A fentiekre tekintettel a negyedik kérdés b) részére azt a választ kell adni, hogy a 95/46 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a személyes adatok elektronikus kereskedelmi vállalkozás általi kezelésére azon tagállam joga az irányadó, amelyre e vállalkozás tevékenységei irányulnak, amennyiben bebizonyosodik, hogy ez a vállalkozás a szóban forgó adatok kezelését az e tagállamban található valamely szervezet tevékenységeinek keretében végzi. A nemzeti bíróság feladata vizsgálni, hogy ez a helyzet áll-e fenn.

A költségekről

- 82 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet („Róma I”) és a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet („Róma II”) akként kell értelmezni, hogy mindkét rendelet 1. cikke (3) bekezdésének sérelme nélkül, az állítólagosan jogellenes szerződési feltételeknek a**

valamely tagállamban letelepedett, és más tagállamokban – kiváltképpen az eljáró bíróság szerinti államban – lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal elektronikus kereskedelem keretében szerződéseket kötő vállalkozás általi alkalmazásával szemben indított, a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében vett, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot a 864/2007 rendelet 6. cikkének (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni, míg a valamely adott szerződési feltétel értékelésére alkalmazandó jogot mindenkor az 593/2008 rendelet alapján kell meghatározni, függetlenül attól, hogy erre az értékelésre egyéni vagy közérdekű keresettel összefüggésben kerül-e sor.

- 2) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy tisztességtelen a valamely eladó vagy szolgáltató általános értékesítési feltételeiben szereplő, egyedileg meg nem tárgyalt azon feltétel, amely szerint az elektronikus kereskedelem keretében a fogyasztóval kötött szerződésre az ezen eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga az irányadó, amennyiben ez megteveszti fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy kizárólag e tagállam jogát kell a szerződésre alkalmazni, anélkül hogy tájékoztatná arról, hogy az 593/2008 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése értelmében részesül az e szerződési feltétel hiányában alkalmazandó jog kógens rendelkezései által biztosított védelemben, amit valamennyi releváns körülmény tükrében a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia.
- 3) A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a személyes adatok elektronikus kereskedelmi vállalkozás általi kezelésére azon tagállam joga az irányadó, amelyre e vállalkozás tevékenységei irányulnak, amennyiben bebizonyosodik, hogy ez a vállalkozás a szóban forgó adatok kezelését az e tagállamban található valamely szervezet tevékenységeinek keretében végzi. A nemzeti bíróság feladata vizsgálni, hogy ez a helyzet áll-e fenn.

Aláírások